

Spis rozmówców

Poniższy spis zawiera informacje dotyczące tylko i wyłącznie osób cytowanych w niniejszej książce. Liczba Gwinejczyków, z którymi przeprowadzałam wywiady, była nieco większa, jednak albo ich wypowiedzi dotyczyły zagadnień wykraczających poza zakres niniejszej pracy, albo były z nimi związane, lecz po prostu nie zmieściły się już w jej tekście. Podane poniżej dane: wiek i okoliczności życiowe moich rozmówców odnoszą się do sytuacji podczas moich badań w latach 2010–2011, o ile nie zaznaczono inaczej.

1. **Adama** – 21 lat, mieszkanka Bissorá, wychowała się w Bissau, z pochodzenia Fula, muzułmanka. Od roku 2011 żona Bremy, matka pięcioletniej dziewczynki. Już po zakończeniu moich badań, pod koniec roku 2011, Adama urodziła dziecko, a około rok później odeszła od męża i wróciła do rodziny w Bissau.
2. **Adama M.** – ok. 35–40 lat, mieszkanka Bissau, Bairro Militar, z pochodzenia Mansuanka (grupa etniczna kulturowo zbliżona do Balantów). Dorywczo zajmuje się drobnym handlem żywnością. Żona Eduardo.
3. **Aja** – ok. 40 lat, mieszkanka Bissorá, z pochodzenia Mandinka, muzułmanka. Samotnie opiekuje się niepełnosprawną umysłowo dorosłą córką. Wdowa po pierwszym mężu, zgodnie ze zwyczajem po śmierci męża wyszła za mąż za jego brata. On mieszka w Europie ze swoją rodziną i sporadycznie wspomaga ją finansowo. Aja uprawia pole i zajmuje się drobnym handlem żywnością.
4. **Alaji** – ok. 23–26 lat, mieszkaniec Bissorá, z pochodzenia Mandinka, muzułmanin. Nieżonaty.
5. **Alfa** – ok. 40 lat, mieszkaniec Bissorá, z pochodzenia Fula, muzułmanin. Długoletni pracownik duńskiej organizacji pomocowej w Bissorá, A.D.P.P. W roku 2002 pracował w dziedzinie prewencji zakażenia wirusem HIV, w latach 2010/11 m.in. w przedszkolu. Żonaty z dwiema kobietami.
6. **António** – ok. 14–15 lat, mieszkaniec Bissorá.
7. **Asanato** – ok. 20–24 lat, mieszkanka Bissau, Bairro Militar. Ukończyła m.in. kurs informatyki i języka angielskiego w prywatnej szkole w Bissau. Córka emigranta od wielu lat pracującego w Europie, niezamężna.

8. **Bafódi** – ok. 30 lat, przez większość życia mieszkaniec wioski, obecnie mieszka w Bissau, Bairro Militar, z pochodzenia Mandinka, muzułmanin. Nieżonaty. Próbował dostać się do Europy na pokładzie drewnianej łodzi.
9. **Baté** – ok. 30 lat, mieszkaniec Bissau, Bairro Militar, z pochodzenia Mandinka, muzułmanin. Pracuje jako krawiec w pracowni wuja, ok. roku 2013 wyjechał do Senegalu do pracy w tamtejszej pracowni krawieckiej wuja. Nieżonaty.
10. **Benedita** – 28–33 lata, mieszkanka Bissau. Pracuje (od co najmniej 9 lat) jako pomoc domowa w Bissau, w domu pracowniczki kierowniczej szczebla organizacji pomocowej, A.D.P.P., Artemisy, pochodzącej z Mozambiku. Mężatka, ma dzieci.
11. **Beti** – 30 lat, mieszkanka Bissau, Bairro Militar, z pochodzenia Mankania, chrześcijanka. Matka trojga dzieci w wieku 6–9 lat (m.in. Luizy), żona emigranta od dziesięciu lat przebywającego we Francji. W 2012 roku Beti dołączyła wraz z dziećmi do męża we Francji. W 2013 roku we Francji urodziła czwarte dziecko.
12. **Beto** – ok. 20–27 lat, mieszkaniec Bubaque, rzeźbiarz, zajmujący się rzemiosłem artystycznym na sprzedaż dla europejskich turystów, nauczyciel w szkole podstawowej, w klasach I–IV.
13. **Brema** (zdrobnienie od 'Ibrahim') – 35 lat, mieszkaniec Bissorá, z pochodzenia Mandinka, muzułmanin. Ukończył 7 lat szkoły podstawowej, pracuje jako *sapatero* – szewc, garbarz i rzemieślnik wytwarzający wyroby ze skóry. Od początku roku 2011 mąż Adamy, ojciec 11-letniej dziewczynki. W 2012 roku urodziło mu się z Adamą dziecko, w 2013 roku rozstali się z żoną.
14. **Bubaquar** – ok. 35–39 lat, mieszkaniec Bissorá. Pracuje jako krawiec w zakładzie krawieckim prowadzonym razem z bratem. Żonaty, ma dzieci.
15. **Cecilia** – ok. 20–23 lata, mieszkanka Bissorá, niezamężna.
16. **Di** – 18 lat, mieszkaniec Bissau, Bairro Militar, z pochodzenia Balanta. Amatorsko zajmuje się muzyką rap, działa jako didżej w dyskotecie w swojej dzielnicy i aspiruje do zostania muzykiem.
17. **DJ** – ok. 23–25 lat, urodził się w Bissau, przez większość życia mieszkał w Bissau i w Bissorá. W przeszłości przez pewien czas pracował w organizacji pomocy rozwojowej A.D.P.P. Obecnie pracuje jako nauczyciel wychowania fizycznego w innej miejscowości typu *prasa*, Mansôa.
18. **Domingos** – ok. 21–26 lat, mieszkaniec Bissorá. Absolwent kursu budownictwa w Szkole Zawodowej (*Skola Vocacional*) prowadzonej przez A.D.P.P. w Bissorá.
19. **Edi** – ok. 24–29 lat, mieszkaniec Bissau, Bairro Militar, muzułmanin.
20. **Eduardo** – ok. 45–52 lata, mieszkaniec Bissau, Bairro Militar, z pochodzenia Mankania z wioski w regionie Bula, mieszka w Bissau od 15. roku życia. Pracuje na statkach. Mąż Adamy M.
21. **Etchen** – ok. 23–27 lat, mieszkaniec Bissau, Bairro Militar. Bezrobotny. Nieżonaty. Bratanek Beti.
22. **Fernando** – w roku 2002 ok. 21–26 lat, mieszkaniec Bissorá.
23. **Filipe** – ok. 14–15 lat, mieszkaniec Bissorá.
24. **Idrisa** – ok. 33–38 lat, mieszkaniec Bissorá, długoletni pracownik działającej w Bissorá włoskiej organizacji pomocowej, LVIA.

25. **Isabel** – ok. 24–29 lat, mieszkanka Bissau. Przez kilka dni mieszkała w Bairro Militar jako kochanka mojego sąsiada, żonatego Kutany.
26. **Jamba** – ok. 30 lat, mieszkaniec Bissau, Bairro Militar, z pochodzenia Biafada, muzułmanin, jego rodzina pochodzi z Zona di Sul, ale najbliższa rodzina, w tym rodzice, przenieśli się do Bissau. Bezrobotny. Jego wuj przebywa od wielu lat w Europie.
27. **Junku Sedi** – ok. 45–55 lat, mieszkaniec wioski Nde Nde w okolicy Bissorá, z pochodzenia Mandinka, muzułmanin. Pracuje jako zielarz, znachor, lekarz medycyny naturalnej (dosł. ‘medycyny ziemi’, *mesiniu di tera*). Stosuje też metody leczenia o charakterze religijno-magicznym, korzystając z Koranu. Żonaty z dwiema kobietami.
28. **Katarzyna Wawiernia** – ok. 30–35 lat, Polka. W latach 2010–2011 pracowała na kierowniczym stanowisku w UNDP w Bissau.
29. **Kiemu** – ok. 21–26 lat, mieszkaniec Bissorá, z pochodzenia Mandinka, muzułmanin. Pracuje jako nauczyciel w liceum w Bissorá. Młodszy brat Bremy. Nieżonaty.
30. **Kobieta w średnim wieku** – ok. 45–55 lat, mieszkanka Bissorá, matka jednej z dziewczyn regularnie tańczących *toka-tina*.
31. **Kunsa** – 22 lata, mieszkanka Bissorá, z pochodzenia Fula, muzułmanka. Uczy się w liceum w Bissorá, w dzielnicy Braga. Dorywczo zajmuje się drobnym handlem żywnością. Żona Sili w niesformalizowanym ‘małżeństwie młodzieży’ (*kasamentu di joven*).
32. **Lassana Camará** – 30 lat, od kilku lat mieszkaniec Bissau, Bairro Militar, urodził się i wychował w Bissorá, z pochodzenia Mandinka, muzułmanin. Ukończył liceum w Bissorá i kurs informatyki i języka angielskiego w prywatnej szkole w Bissau. Bezrobotny. Nieżonaty. Pomocnik w moich badaniach.
33. **Leonardo** – ok. 30–35 lat, mieszkaniec Bissorá, pracownik projektu realizowanego w Bissorá przez Bank Światowy (*Banko Mundial*).
34. **Lima** – ok. 23–28 lat, mieszkaniec tymczasowej osady na Wyspie Rubane w Archipelagu Bijagós.
35. **Luiza** – 9 lat, mieszkanka Bissau, Bairro Militar, z pochodzenia Mankania. Córka Beti. Jej ojciec przebywa od 10 lat na emigracji we Francji (zob. Beti).
36. **Malam Sedi** – ok. 35 lat, mieszkaniec Bissorá, wychował się w wiosce w okolicy Bissorá, z pochodzenia Mandinka, muzułmanin, przez wiele lat mieszkał w Senegal. Pracuje jako jasnowidz muzułmański (*murú*), przyjmuje klientów w dzielnicy Bissorá o nazwie Santa Luzia, zajmuje się przepowiadaniem przyszłości, leczeniem, wykrywaniem czarów i wykonywaniem magicznych amuletów.
37. **Mama Bremy** – ok. 55 lat, mieszkanka Bissorá, z pochodzenia Mandinka, muzułmanka. Wdowa. Matka m.in. Bremy, Kiemu i Seku. Nazywana przez sąsiadów Mamą Bremy (*Mame di Brema*) od imienia jej najstarszego syna.
38. **Mana** – ok. 40 lat, mieszkanka Bissorá. Właścicielka baru-restauracji w Bissorá. Długo bezdzietna i z tego powodu rozwiedziona. Kilka miesięcy przed moimi badaniami, w 2010 roku, urodziła dziecko z partnerem w nieformalnym związku. ‘Mana’ to nie imię, ale stosowany wobec niektórych osób przydomek wyrażający szacunek.
39. **Marcelino** – ok. 18–20 lat, mieszkaniec Bissorá. Nieżonaty.
40. **Maria** – ok. 35 lat, mieszkanka Bissorá.

41. **Mila** – 12 lat, mieszkanka Bissau, Bairro Militar, z pochodzenia Mankania. Siostrzenica Beti.
42. **Mina** – ok. 21–24 lata, mieszkanka Bissau, Bairro Militar. Niezamężna.
43. **Nené** – ok. 29–34 lata, mieszkanka Bissorá, z pochodzenia Mandinka, mużulmanka. Ma ok. piętnastoletnią córkę, niezamężna. Ojciec jej dziecka wyemigrował przed laty do Portugalii, tam ożenił się i założył rodzinę z inną kobietą.
44. **Ojciec Lassany** – ok. 72–75 lat, mieszkaniec Bissorá, z pochodzenia Mandinka, mużulmanin. Zajmuje się uprawą orzechów keszu (nerkowca), w przeszłości pracował jako krawiec. W przeszłości żonaty jednocześnie z dwiema kobietami: matką Lassany i matką Blacka, która później zmarła. Obecnie żonaty z matką Lassany oraz z poślubioną ok. dwa lata temu kobietą, dziś będącą w wieku 23 lat, pochodzącą z wioski.
45. **Ousmani** – ok. 23–28 lat, mieszkaniec Bissorá, z pochodzenia Mandinka, mużulmanin. Bezrobotny. Nieżonaty.
46. **Pauletta** – 27 lat, mieszkanka Bissorá, z pochodzenia Mankania. Żona nauczyciela pracującego w miejscowym liceum, pochodzącego z grupy etnicznej Balanta.
47. **Pieta** – ok. 30–36 lat, mieszkanka Bissau, Bairro Militar. Mężatka.
48. **Saná** – ok. 20 lat, mieszkaniec Bissau, Bairro Militar, z pochodzenia Susu.
49. **Satan** – ok. 33–38 lat, mieszkanka Bissau, dzielnicy Santa Luzia. Mąż Satan oraz jej brat są emigrantami, przebywającymi w Portugalii.
50. **Seku** – 14 lat, mieszkaniec Bissorá, z pochodzenia Mandinka, mużulmanin. Najmłodszy brat Bremy.
51. **Silá** – 37 lat, mieszkaniec Bissorá, z pochodzenia Fula, mużulmanin. Pracuje jako sekretarz w liceum w Bissorá, w dzielnicy Braga. Mąż Kunsy w niesformalizowanym 'małżeństwie młodzieży' (*kasamentu di joven*).
52. **Stefano** – ok. 30 lat, mieszkaniec Bissorá.
53. **Suleimane Camará** (nazywany też Jonkong) – ok. 45–55 lat, mieszkaniec Bissorá, z pochodzenia Mandinka, mużulmanin. Długoletni pracownik kierowniczego szczebla lokalnej placówki duńskiej organizacji pomocowej w Bissorá, A.D.P.P. W 2002 roku był dyrektorem Szkoły Zawodowej (*Skola Vocacional*) A.D.P.P. W latach 2010/11 kierował innym działem organizacji, zajmującym się projektami rozwoju w wioskach. W przeszłości uczył się przez 4 lata w prowadzonej przez tą organizację szkole dla nauczycieli w Danii (DNS), przez pewien czas kierował oddziałem tejże organizacji w Zimbabwe (zwanej tu, tak jak w innych krajach angielskojęzycznych Humana People to People).
54. **Taksówkarz** – ok. 33–38 lat, pracuje w Bissau.
55. **Teobaldo** – ok. 28–33 lata, mieszkaniec Bissau, Bairro Militar.
56. **Xarito** – ok. 25–30 lat, mieszkaniec Bubaque, pochodzi z wioski w okolicy Bubaque.
57. **Y.** – ok. 30–35 lat, mieszkaniec Bissau, Bairro Militar.
58. **Z.** – ok. 40–47 lat, mieszkaniec Bissau, Bairro Militar.
59. **Zeferino** – ok. 33–38 lat, mieszkaniec Bissau, Bairro Militar.